

NOVÉ DIVADLO
TORONTO, CANADA

25

1970 – 1995

Vážení,

předstupujeme před Vás tak trochu s trémou. Chceme, aby 25 let činnosti našeho Nového divadla neupadlo v zapomnění a chceme Vám i sobě připomenout, co se vše za těch 25 let stalo. Divadlo je uměním okamžiku. Opona spadne a za pár týdnů, možná i dnů, si již sotva vzpomenete, o čem hra byla, jak kdo hrál a jestli měl na sobě frak či tepláky. Herci píší své paměti právě z těchto důvodů a domníváme se, že své paměti může napsat i Nové divadlo.

No jo, ale jak? Zde si vzpomínám na historku, která se traduje o Rudolfu Deylovi ml. Rozhodl se, že napíše své paměti. Zakoupil papír, zasedl za stůl a nadepsal první stránku: "PAMĚTI". Potom se zamyslel, odhodil pero a řekl: "Hergot, vždyť já si nic nepamatuju."

To se může stát komukoliv a kdykoliv. Horší je, když se to stane na jevišti. A tak nejlépe začít od začátku... Nové divadlo se zrodilo 14. března 1970 a "Lucernou" rozsvítilo pětadvacetiletou etapu úspěchů, porážek, oslav i ztracení. Dle naší evidence účinkovalo v souboru 154 dívek, dam i zralých žen, chlapečků, pánů, starců či kmetů. Někteří účinkovali pouze jednou - lehce šeptli "paní, nesu vám psaní", jiní - jako Milan Crhák či Pepíček Čermák - věnovali divadlu celých pětadvacet let svého života.

Půvabný taneční soubor "Berjozka" z Revizora, vedený V. Táborským.

Jistě vás zajímá kolik jsme za tu dobu sehráli představení. Celkem to bylo 115 titulů. A nyní počítejme: každý titul nebo hra měla nejméně 4 reprízy, to tedy máme 460 představení. Každé představení trvá v průměru

2 hodiny, celkem tedy 920 hodin ve světlech reflektorů a na prknech, která znamenají...

Ale pozor! Každé nastudování hry vyžaduje cca 80 hodin zkoušek. Tedy $115 \times 80 = 9,200$ hodin, což je 383.33 dnů, tedy více než jeden rok. A to nemluvím o tom, že po každé zkoušce sedíme minimálně 1 hodinu v restauračním zařízení a od té doby co chodíme k "Vlastičce", spíše hodiny dvě.

*Marie Klečková a Bohouš Máca
v "Mamzelle Nitouche" po deseti letech.*

Aby statistika byla úplná – do činnosti Nového divadla patřily také Večery poezie pod režii Milo Kubíka, televizní natáčení a vystupování u příležitosti čehokoliv.

Takže to je náš vklad do krajanského života za 25 let činnosti Nového divadla. A že jsme tuto činnost mohli provozovat, za to děkujeme všem našim divákům.

Ale nesmím zapomenout, že toto je úvodník, to znamená, že má něco uvést. Chceme vás seznámit v této publikaci trochu blíže s naší činností. Podívat se do zákulisí našeho divadla a osvětlit vám, co vše předchází tomu, než se otevře opona. Já vím, že toto bylo již mnohokrát popsáno a jistě daleko lépe, např. B. Bezouškou (Z tajností zákulisí ND), ale naše ND není tak úplně normálním divadlem. Nemáme nápovědu, nemáme maskérky, oblékače, kulisáky. Režisér, který podá hůlku či bič, je u nás neznámý pojem. Režisér našeho divadla má velmi málo pravomocí, o to však více povinností. Jediné co nás spojuje s profesionálním divadlem je veliká láska k divadlu, to opojení vůní mastixu, líčidel a falešných fousů.

Tak pozor, poslední zvonění, opona jde vzhůru a jak se říká při vstupu na jeviště: "...už se to nedá zastavit."

Pavel Král

Několik poznámek k historii krajanského divadla v Torontu

Začalo to v třicátých letech. První představení se konalo někdy v r. 1933, pravděpodobně v polské hale, v oblasti

Bathurst a Queen Sts.

Zkoušelo i hrálo se kde se dalo: několik představení bylo v hale Slovenského katolického kostela, zkoušelo se v bytech herců, (na příklad v bytě letos zesnulého Jana Papeže; bylo mu 95 let).

Režisérem v třicátých letech byl nejčastěji Bedřich Rezek a z herců si zaslouží zmínku Karel a Blažena Růžovi, Vladimír Vávra a jeho paní Eva, Rudolf a Marie Bušíkovi, Františka Karlíková, Jan Papež, Anna Uhřinová (později provdaná Gazdíková), Sláva Surý a ovšem Bedřich Rezek. Hrály se většinou hry z venkovského prostředí: *V myslivně fořta Pekárka*, *Sojčí péro*, *Hrob lásky* a jiné.

Po komunistickém puči divadelní život v Torontu důkladně ožil. Přišli režiséři jako Zdeněk Dostál (režiroval mimo jiné *Maryšu* a *Princeznu Pampelišku*), Jindra

Zoder (*Tři a jeden*, *R.U.R.*), Ruža Karyčová-Haisová (*Paličova dcera*, *Uzel*), František Sobotka (*U bílého koníčka*), učitel Hanka (*Pasekáři*, *Panímáma Záhořová*). Ruža Karyčová-Haisová krajanský soubor řadu let řídila pod jménem

Svádivá M. Beckerová a stydlivý J. Čermák

Československý divadelní kroužek v Torontu. Několik dalších her provedených v tomto období: *Švanda Dudák* (1951), vlastně první produkce nové vlny; *Slovácké námluvy* (1956?); *Zavádilka vdává dceru* (1958); *Naši Furianti* (1963).

V tomto období (přibližně 1951 - 1966) si občas ještě zahráli příslušníci předválečné emigrace Vladimír Vávra a Blažena Růžová, ale většina herců se rekrutovala z nové vlny: Marie Gregorová, Zdeněk Vykoukal, Jan Marr, Josef Rampáček, Vlasta Líska, Dana Nohavica, Karel Nekola, Jindra Kubík, Milan a Eliška Crhákovi, Josef Čermák, Inka Kubíková, Stanislav Redina, Antonín Večeřa, Josef a Gita Štalmachovi, Jan Dočkálek, pí. Žibřidová.

Antonín Lněnička vytvořil řadu pozoruhodných scén (na příklad

v R.U.R.) a členové Kroužku Moravských Slováků obohatili mnohá představení.

Končím stejným poděkováním, kterým jsem zakončil své poznámky v publikaci k 10. výročí Nového divadla. Poděkováním české řeči za drahokamy i oblázky jejích slov

a divadelníkům několika generací za jejich osvěžující charaktery, za jejich přátelství a za příležitost vydovářet, vysnít a vybourit se s nimi na prknech, která znamenají iluzi. Jen přidám poděkování obecnostem: Byli jste ke mně nadměru laskaví.

Josef Čermák

Jak to vlastně začalo

"Psal se prosinec 1969. Začala schůze českých a slovenských kumštýřů - emigrantů v Torontu. Ta schůze začala neuvěřitelně. Jako první se přihlásil o slovo jakýsi pán a spustil: "Soudruzi a soudružky..." Dál už se nedostal. Pak už schůze měla hladký průběh. Po chvíli vstal jistý mladík a oznámil, že organizuje české divadlo a že začíná zkoušet Jiráskovu Lucernu. Zalovil jsem v kapse a napsal na papírek: "Pane Toman, jsem režisér a herec, kromě mne jsou tu další tři lidé z pražského divadla Máj. Jsme k dispozici." A druhý den jsem již zkoušel Kláška, manželka Kláskovou, Zlata Novotná komornou a Jan Novotný pana France. Malovali jsme kulisy, vyráběli rekvizity, prodávali lístky. Prostě - bylo to divadlo plné obrozenectského nadšení..."

Jiří Voskovec: "Konečně můžu ukázat své nohy..."

Takhle vzpomínal Ferda Čulík. Zakládajícími členy, kromě Adolfa Tomana, se stali Ferda Čulík, Irma Čulíková, Milan Crhák, Josef Čermák, Zdena Salivarová-Škvorecká, Hugo Hošek, Joža Ligda, Jindra Polívková, Zlata Novotná a Jan Novotný.

Začátky byly skromné; na představení chodilo málo lidí. Ale přesto se divadlo nezavřelo.

První zásadní obrat k lepšímu nastal v roce 1975. Jiří Voskovec si přijel zahrát hlavní roli v *Daňkově Čtyřicet zlosynů a jedno nevinátko*. Poprvé bylo divadlo úplně vyprodané. Druhý výrazný úspěch jsme zaznamenali s hrou *Bůh do domu*, kterou napsal Josef Škvorecký přímo pro Nové divadlo.

PRAHA '27 v '77.

přinesla zpěvohra *Podskalák* v r. 1993, ve které hostoval Josef Zíma. Ale i inscenace bez hostů začaly mít dobré návštěvy. *Revisor*, *Povečejíme v posteli*, *Vražda na faře* se Stellou Zázvorkovou, *Rozladěné dueto*, *Hrátky s čertem* a doufáme, že i tuto

Velký úspěch sklízely operety *Mamzelle Nitouche*, *Polská krev*, *Netopýr*, *Perly panny Serafinky*, J. Suchého *Kytice*, Hubačova *Stará dobrá kapela*, *Dům na nebesích* a další hry. Po sametové revoluci nám návštěvnost divadla spadla prudce dolů. Pouze 450 diváků v průměru přišlo na jednu inscenaci. Ale hráli jsme dál. Nový obrat k lepšímu

sezónu začneme s plným sálem. Gogolova *Ženitba* s Václavem Postráneckým by toho měla být zárukou.

Je to dlouhé ohlédnutí zpět. Je to hezké ohlédnutí. Naši diváci nám volají, píší pěkné dopisy, a tak máme pocit, že těch 25 let nebylo nadarmo. A to, co jsme slíbili Ferdovi Čulíkovi – **"Budeme pokračovat"** – jsme splnili. P.K.

Autor na děkovačce úspěšné hry "Bůh do domu".

"VRATĚ SE" – ZN. Vše odpuštěno

Fakt, že Adolf Toman, jinak "Áda", vlastnoručně způsobil 25ti letou anabázi Nového divadla, kterou touto publikací oslavujeme, je všeobecně znám. To, že Nové divadlo založil, není nic moc neobvyklého – mnoho divadel bylo založeno, některé tak dobře, že je po prvním představení už nikdy nikdo nenašel. Avšak to, že ND svou obrovskou energií udržel, víc než 15 let jako umělecký ředitel vedl, a to s látkou se neustále zvyšující – to je neobvyklé, to je obdivuhodné, to je prostě "Áda".

Jeho nakažlivé nadšení pro každou novou hru, jeho mistrné loudění (z jalové krávy dostával tele denně), jeho vynikající herecký talent (místo sáhodlouhého vysvětlování vyskočil na jeviště a několika pohyby či kroky ukázal kteroukoliv roli tápajícímu herci), jeho obchodní a propagační acumen (...o divadle se musí mluvit – když nemáme skandál, vymyslíme ho...) – je jenom několik z mnoha Ádových přínosů k dlouholetému trvání Nového divadla.

Přesto, že v ND pracoval většinou s neherci, kvalita jeho představení byla vždycky překvapujícím vysoká. Souběžně s jeho dobrovolnou tvorbou pro českou a slovenskou torontskou komunitu, Áda rostl profesionálně – nejprve v "Colonade", pak v "Alladin Theatre" a nakonec jako spolumajitel a režisér velice úspěšného "Limelight Dinner Theatre". Až do "Who is who in Canada" se dostal (zasloužené - jeho divadlo nikdy neobdrželo ani \$1 podpory od vlády)!

Když se po revoluci '89 vrátil k rodině, postrádalo ho Nové divadlo nesmírně. Byly dokonce obavy, že bez Ády divadlo nepřežije. Přežilo. Proč? Protože zanechal v každém z nás kousek sebe. A to nám vystačí na dlouho dopředu – máme z čeho mlít. **Ádo, děkuje.**

T.M.

Typicky Adolfovska situace

Ferda a Irma Čulíkoví aneb nejhezčí legenda torontského Nového divadla

Ferda měl tři lásky: Irmu, divadlo a svoji grafickou práci. Irma měla dvě lásky: Ferdu (a ten jí ve vzpomínkách zůstal) a divadlo. Bylo to nezvykle pěkné manželství a divadlo v tom hrálo ne nevýznamnou úlohu.

Manželé Čulíkoví přišli do Toronta po sovětské invazi. Léta, která v Torontu ztrávili Ferda často nazýval nejšťastnějšími roky jejich života, i když už nebyli (zvláště Ferda) nejmladší. Ferda se narodil v r. 1910 ve Vídni. Od r. 1931 jeho rodina žila v Praze. Ferda se nejdříve soustředil na svoji práci, ale někdy v r. 1951 objevil divadlo a začal žít dvojitý život: ráno grafika, odpoledne a večer divadlo. V tomto dvojím životě pokračoval i v Torontu. Přes den pracoval ve svém oboru komerčního grafika u McLean Hunter a večer patřil divadlu.

Ferda byl úspěšný ve všem, čeho se dotkl. V divadle opravdu vynikal. Z vyznamenání, jichž se mu dostalo, si nejvíce cenil medaile, kterou získal jako nejlepší herec v Jiráskovu Hronovu a potom zlaté medaile J. K. Tyla. A byl právem velmi pyšný, že torontský kritik Whittaker ho označil za jednoho z nejlepších herců v Kanadě. Jako

člen Ontarijského multikulturálního divadla sklízel potlesk v produkci *"The Primary English Class"*.

Já na něj nejraději vzpomínám v třech představeních, v nichž jsem měl potěšení s ním hrát: *Hodinový hoteliér*, *Léto* a *Medvěd*. V těchto třech hrách Ferda ukázal, jak barvitě i ponorné bylo jeho herecké nadání.

Skoro v každé hře, ve které hrál, hrála i Irma. Hrála všechno a hrála to dobře. Ale stejně velký byl její přínos v organizační práci – prodej vstupenek, rezervace, příprava kostýmů. Unikátní byla její role trpělivé posluchačky sladkých i méně sladkých tajemství a utěšitelky zraněných srdcí...

Po smrti Ferdy už nehrála.

Občas se dívám na naše divadelní fotografie. Až do jeho smrti v r. 1988 Ferda a Irma byli skoro na všech. Nejraději mám snímek z děkovačky v Šrámkově Létu. Ferda stojí s Irmou a má takový nádherný výraz na tváři: něžný, přemýšlivý, usmířený.

Josef Čermák

Dvacet pět let

působení – a Nové divadlo stále hledá svůj permanentní domov. Po mnoho let se naše představení odehrávala na scénách, které nám pronajímali jeden ze zakladatelů Nového divadla, Adolf Toman. Colonnade, Aladdin Theatre, Limelight Dinner Theatre. To ovšem mělo své nevýhody. Protože Adolfovy hry běžely přes celý týden, včetně nedělních odpoledních představení dětských pohádek, Nové divadlo mohlo hrát jen v neděli večer. To znamenalo pokaždé zbourat scénu, sbalit kostýmy a rekvizity, všechno odvézt a příští neděli znovu přivést a postavit. Nemluví o tom, že herci často za ten týden zapomněli text a muselo se zkoušet navíc. V úplných začátcích se hrálo v tehdejší Masarykově hale. Občas, speciálně na slavnostní a velká představení se nám podařilo pronajmout St. Lawrence Theatre, dnes bychom už si to finančně nemohli dovolit, hlavně díky uniím. Také jsme hráli v Poor Alex Theatre, Heart House Theatre, Harbourfront Theatre, Mimico High School Theatre, St. Vladimir Theatre, Adelaide Court Theatre, Robert Gill Theatre, Silverthorn College, Factory Theatre. Od roku 1993 Nové divadlo působí v John Workman Auditorium na Queen Street, protože se to divadelníkům i divákům líbí a je to (zatím) finančně únosné. A co jsme za těch 25 spáchali?:

1970

Lucerna
Fidlovačka

1971

Zlý jelen
Jak je důležité mítí Filipa
Neočekávaný host
Léto

1972

Hodinový hoteliér
Žena ve svízelné situaci
Medvěd
Hrátky s čertem
Srpnová neděle

1973

Manon Lescaut
Past
Oldřich a Božena
Obrácení Ferdýše Pištory

1974

Zdravý nemocný
Loupežník
Večer slavných aktovek
Košílka
Silvestr

1975

40 zlosynů a jedno nevinátko
Dalská báty
Past na myši
Vzbouření v žižkovském činžáku
Ostrovy zdánlivé
Strakonický dudák
Silvestr

1976

Mandragora
Textappeal
Deset malých černoušků

1977

Měsíc nad řekou
Antigona
Toulavý kufr
Praha '27

1978

Dva muži v šachu
Slaměný klobouk
Tři Alberti a slečna Matylda
Ze života hmyzu

1979

Ženský boj
Večer Karla Čapka
Divadelní ples
Jezinky Bezínky
Žebrácká opera
Lucerna
Silvestr

1980

Romeo a Julie na konci listopadu
Divadelní ples
Elixír
Bůh do domu
Mamzelle Nitouche

1981

Vernisáž
Podivné odpoledne dr. Burkeho
Poprask na laguně
Muži v ofsajdu
Hej Rup

1982

Divotvorný hrnec
Bumerang
Si pořádně zařádit
Hodinový hoteliér
Bílá nemoc

1983

Bambini di Praga
Křeslo pro vraha
Návštěva staré dámy

1984

Naši furianti
Maryša
Jen o chlup

1985

Polská krev
Netopýr
Stará dobrá kapela
Perly panny Serafinky

1986

Divadelní ples
Veselé paničky Windsorské
Dům na nebesích
U pokladny stál
Gala večer
Vánoční mše
Kytice

1987

Dámský křejčí
Ples
Třetí přání
Jak Jaromil k štěstí přišel
Generálka
Sobota, neděle, pondělí
Silvestr

1988

Revisor v šantánu
Anton Špelec ostrostřelec
Gala večer
Pokoušení

1989

Divadelní ples
Malá noční inventúra
Noc na Karlštejně
Jakub fatalista
Nebe na zemi
Každý něco pro vlast

1990

Sekyrka na studánky
Divadelní ples
Mamzelle Nitouche (II)
Nikto nie za dverami
Nejlíp je u nás

1991

Pěst na oko
Medvěd
Slzy, které svět nevidí
Limonádový Joe

1992

Poslední ze žhavých milenců
Dívčí válka
Stalo se v Collingwoodu

1993

Ten den
Podskalák
Revisor

1994

Penzión pro svobodné pány
Povečříme v posteli
Vražda na faře

1995

Rozladěné dueto
Hrátky s čertem
Ženitba

Bývalá členka Nového divadla Jitka Ružičková se po léta věnovala našemu dorostu a připravila několik dětských představení obsazenými miniaturními herci.

Soubor Nového divadla se také podílel na mnoha večerech poezie, které vždy s citem dával dohromady Milo Kubík.

Na režii uvedených her se podíleli: Dáša Beláčková, Ferda Čulík, Monika Hálová, Pavel Král, Milo

Kubík, Vladimír Kulhavý, Tadeáš Lis, Bohouš Máca, Tomáš Mašek, Saša Nagy, Václav Táborský, Adolf Toman, Dušan Toth.

První z významných hostů, kteří se s naším souborem postavili na prkna, která znamenají svět, byl v samém začátku Jan Rubeš, pak v roce 1975 Jiří Voskovec. Později s námi zpívala Alena Bílková, hrálo Vinohradské divadlo, Lasica & Satinský, Josef Zíma, Stella Zázvorková a Václav Postránecký.

Půvabné víly věnce víly ve "Strakonickém dudákoví".

Pravděpodobně neúplný (i když jsme se moc snažili...) seznam pachatelů, kteří během 25 let spáchali nejen na těch "prknech", ale i v zákulisí, tvorbou scény, kostýmů, v osvětlovací budce atd., atd., přibližně 115 představení a spoustu pásem poezie a různých pohostinských vystoupení...

Pavlaína Albrechtová	Jana Fabiánová	Marie Klečková
Roman Anderle	Jirka Fabšic	František Kneisl
Miluška Beckerová	Helena Fineová	Petr Kohout
Dáša Beláčiková	Vladimír Foltýn	Věra Kohoutová
Jiří Benda	Emil Fusek	Matěj Kořínek
Gretchen Bennett	Vlado Gabor	Dáša Kosová
Vladimír Běhal	Marie Gregorová	Alena Kotlaříková
Ota Bia	Jiří Grossman	Josef Koželka
Alena Bílková	Bohumil Hába	Pavel Král
Luděk Bogner	Jiří Hájek	Otto Krčka
Martin Bonhard	Monika Hálová	Z. Krikorková
Zuzana Borovjaková	babi Havlová	Milo Kubík
Majka Breinerová	Marta Hejlová	Ali Kubíková
Petra Breinerová	Slávek Hoffman	Vladimír Kulhavý
Jitka Brychtová	Michal Honetschlager	Romana Lancová
Bedřich Cechl	Romana Honetschlagerová	Zita Lapáčeková
Josef Čermák	Hugo Hošek	Joža Ligda
Jana Černá	Monika Hozová	Adriena Lis
Vladimír Černý	Ivan Hrazdára	Tadeáš Lis
pí. Chaloupková	Jakub Hubschmann	Rolf Mader
Milan Crhák	Václav Janouš	Bohouš Máca
Eliška Crháková	Andula Janoušová	Jan Malát
Ferda Čulík	Vendulka Janoušová	Tomáš Mašek
Irma Čulíková	Mírek Jaroš	Ivo Mejzr
Franta David	Jiřina Jarošová	Bob Moravec
Tonda Dimitrov	Věra Jungwirthová	Julek Münster
Majka Drekslerová	Eva Kabátová	Josef Musil
Petr Duřt	Jiří Kálovský	Vlasta Musilová
Lexa Dvořák	Mírek Kálovský	Alexandr Nagy
Jitka Dvořáková	Pavel Kantorek	Pavel Nebeský
Pepíček Fabián	Lenka Kimla	Lenka Nováková
	Ivan Klácl	

Zdenka Novotná
 Zlata Novotná
 Zuzana Novotná
 Dušan Novotný
 Jan Novotný
 Jarmila Onley
 Michaela Pajmová
 Petr Peřina
 Hanka Pírková
 Libor Pittermann
 Míla Plačková
 Markéta Platilová
 Petr Poláček
 Marie Poláčková
 Jerry Polívka
 Jindra Polívková
 Václav Postránecký
 Markéta Příbramská
 Jan Příbramský
 Ivan Priesol
 Ivan Rázl

Pavel Řehůřek
 Karol Reper
 Jan Rubeš
 Jitka Růžicková
 Franta Safertal
 Ota Safertálová
 Zdena Salivarová
 Stano Scepan
 Petr Schwachenwalde
 Jiří Schweitzer
 Hana Sedláčková
 Vlasta Sedláčková
 Rosťa Sehnal
 Petr Skacha
 Helena Smetanová
 Helena Suchá
 Libor Sýkora
 Renata Sýkorová
 Ivan Szalai
 Julius Szeker
 Jiří Škoda

Jan Šmíd
 Pavel Šnajdr
 Václav Táborský
 Karel Tamchyna
 Radka Tamchynová
 Helena Tichá
 Adolf Toman
 Dušan Toth
 Andrea Tothová
 Valika Tothová
 Franta Vainbuch
 Ludvík Vápeník
 Eda Vokurka
 Alexandra Vokurková
 Jiří Voskovec
 Zdeněk Vykoukal
 Lenka Zapletalová
 Bohdan Zatovkaňuk
 Stella Zázvorková
 Růžena Zemanová
 Josef Zíma
 Ivan Znášik

Bob Moravec obklopen mládím
 ve "Slaměném klobouku".

Ali Kubíková a Ivan Rázl
 v "Bůh do domu".

Divadlo poézie a malých foriem

Koncom leta 1978 sa nie celkom náhodou zišla hrstka milovníkov poézie a vznikol nápad poriadat spoločné večierky, kde okrem dobrého jedla a pitia by sa dal priestor i Pani Poézii. Slovo dalo slovo, a večer 21. septembra 1978 v podzemnej vinárni "Hunter's Koliba" zaznelo poetické slovo a hudba v pásme "Večer s básnikmi na tému Lásky". Úspech u divákov bol doslova okamžitý, ozvali sa hlasy, aby sa s dobrou vecou pokračovalo. A tak sa zrodilo naše Divadlo poézie a malých foriem. Od tej doby sa sporadicky z času na čas stretávame, aby sme holdovali svojej záľube. Takto na báze absolútnej slobody a dobrovoľnosti vznikol skutočne široký okruh priaznivcov a je len prirodzené, že skoro všetci členovia Nového divadla sa ocitli v tomto kruhu.

Väčšina našich poetických večerov bola spojená aj s výstavkami a predajom knížiek exilových vydavateľstiev:

- 1978** Večer s básnikmi na tému lásky
Rozhovory nad pohárikom *alebo*
Tuhle rundu platím já
Poézia vianoc
- 1979** Večer v reči neviazanej
Variácie ne tému domova
Láska bez hraníc
Mama...maminka
Básnik a žena
Čas radosti, veselosti
- 1980** Manon Lescaut
Amerika, Amerika
Z exilových zásuviiek *alebo*
I za ohradou kvete kvíti
Večná téma, láska

J. Škvorecký obklopen ctiteľkami.

- 1984** Dieťa sa nám narodilo
1985 Rozjímanie nad pohárikom
Sladký dych Francie
Litanie k špatne namalované ikoně
Mamička moja
Premeny lásky
Nesieme vám novinu
- 1986** Koncert pre dvojce huslí
Vesper rostopassionis
Smutienky
Óda na detstvo
Až zavonia ihličie
- 1987** In vino veritas
Štyri ročné doby
Z domácej dielne
Vianočná rapsódia
- 1990** Sila slova
Kúzlo vianočného času
- 1994** Básnik neodchádza
Byl lásky čas
- 1995** Svätlem oděná

Kde všade sme sa schádzali:
Hunter's Koliba, Café de la Paix,
Wooden Plate, Kostol Sv. Václava,
Kostol Sv. Pavla, reštaurácia
Masaryktown, hospoda "u Vlastičky",
Heliconian Club.

Milo Kubík

V Novém divadle vládne demokracie...

...každý rok jsou tajné volby, kdy každý aktivní člen napíše na volební lístek pět jmen lidí, o kterých si myslí, že jsou schopni vést Nové divadlo. Volební

komise z nečlenů divadla (většinou rodinní příslušníci, kteří divadlu zrovna moc nefandí) sečtou hlasy hozené do klobouku a 5 nešťastníků se stane vedením divadla - do příštích voleb. Posledních 6 let pracuje výbor ve složení: J. Jeřábková-Fabiánová, Zd. Novotná, D. Beláčiková, P. Král a T. Mašek. Budiž čest jejich památce.

Naše finanční záležitosti (které vrtají některým lidem v hlavě a kteří tudíž do divadla nechodí v obavě, že bychom se na jejich úkor obohatili) jsou spravovány takto: dva členové výboru mají podpisové právo na šeky. Třetí člen bez podpisového práva ukládá peníze do banky a sleduje finanční vyrovnání. Po každé hře pokladník provede vyúčtování, které podléhá schválení výboru a na valné hromadě předkládá výbor vyúčtování celé sezóny.

Jsme pravděpodobně jediným exilovým českým divadlem na světě, které má zavedený systém předplatného. Pro nás je velice důležité mít na začátku sezóny pohromadě určitou finanční částku. Dává nám

"Ze života hmyzu".

to svobodu v rozhodování, jakou hru můžeme nasadit, koho si pozvat, jaké divadlo si najmout a jakou scénu vyrobit. Na druhé straně jsme zavázáni divákům splnit počet her. Nemůžeme si říci: "V únoru nebudeme hrát, pojedeme na hory, či v květnu na chatu". Takže je to pro nás tvrdý závazek a s hrdostí můžeme prohlásit, že za 25 let jsme ani jednou *"nešnajdrovali"*, nebo nesplnili počet předplacených her.

Další finanční podporou jsou naši inzerenti, jejichž reklamy vidíte v našich publikacích, jimž můžete všichni poděkovat za to, že dostáváte zdarma bulletin a tudíž informace o Novém divadle.

České Aerolinie sponzorují přelety a odlety našich hostů, což nám umožňuje nezvyšovat příliš vstupné a učinit tak naše představení finančně přístupné všem našim příznivcům.

Děkujeme Vám všem, kteří ať inzercí nebo návštěvou představení pomáháte udržet Nové divadlo. Je hlavně Vaší zásluhou, že jsme to vydrželi 25 let.

P.K.

Jak se dělá divadlo

– úvahy Pavla Krále

Hned úvodem je nutno podotknout, že jde o to, jak se dělá **naše** divadlo.

Vše začíná výběrem repertoáru. V normálním divadle toto zajišťuje dramaturg, ve většině případů velmi vzdělaná a sečtělá osoba, která zjišťuje, co se kde ve světě hraje, co kdo z domácích autorů napsal, co se hodí pro soubor. U nás máme dvě metody. První, a ta lepší, je, že někdo osobně něco viděl nebo dostal k přečtení, bylo mu zasláno od jiného z Čech či ze Slovenska (tuto práci letos zajišťuje vynikajícím způsobem Marie Klečková).

Uvedu příklad: přišla za mnou paní Trenzová a říkala: "Byla jsem v Praze a viděla jsem tam moc krásnou hru "Podskalák" a tady vám nesu program." A já vidím, že hlavní roli hraje můj přítel Josef Zíma. Zvednu telefon, zavolám. Pepa souhlasí, pošle text a posléze přijede.

V druhém případě sedí výbor divadla, hlavy v dlaních, snesou se na hromadu texty, každý dostane za úkol pár jich přečíst. Máme ještě jedno pravidlo - režisér má právo si vybrat hru dle svého gusta, ale musí přesvědčit členy výboru, že to je to pravé, ořechové. Což není vždy jednoduché.

Když dojde k výběru a schválení hry, začíná další problém. Kdo to bude režírovat? V našem divadle totiž nemáme zrovna těchto osob přebytek. Adolf Toman, profesionální režisér, odešel do Čech, Václav Táborský má mozkovou kapacitu (dle jeho vlastního prohlášení) na jednu hru za deset let, Dušan Toth se kamsi ztratil, a tak zbývá Tomáš Mašek, Pavel Král a Bohouš Máca. Vzhledem k tomu, že všichni tři jsou také herci a raději hrají než režírují, není o tento post zrovna rvačka. Ale začíná se nám klubat nová režisérka Maja Breinerová, tak ta budoucnost nebude tak černá.

Zde nutno odbočit a upřesnit, kdo je vlastně režisér. Dle hereckého bájesloví prý vznikl tak, že na jevišti stáli tři herci a dva řekli tomu třetímu, aby se šel podívat, kdo z nich je větší. A tak vznikl režisér. Dle Františka Rolanda je režisér kuriozita. Vyučuje druhé tomu, co sám neumí. Pan Zdeněk Štěpánek zase říkával, že režisér a maminka mají vždy pravdu. Jsou ovšem různí režiséři. Některá odrůda přichází na zkoušku a mumlá si mezi zuby: "Tak ti blbci mi to jdou

zase kazit," druhý typ se soustředí na příchody zleva, třetí má scénář pomalovaný barevnými tužkami. Ale dalo by se shrnout, že divadlo je práce kolektivní a že žádný režisér neobstojí bez herců a že ani ti nejlepší herci se neobejdou bez *dobrého režiséra*.

V normálním divadle je režisér pán. Má k ruce celý aparát, který svolává herce na zkoušky, výtvarníka, technické složky, osvětlovače, zvukaře, jevištního mistra, korepetitora, choreografa a asistenta režie, který úslužně nosí Mistrovi párky a klobouk.

V našem divadle je tomu právě naopak. Režisér je člověk, který za všechno může, za vše je zodpovědný, přiváží a stěhuje nábytek, také ho pochopitelně vrací, staví a

bourá scénu. Obléká herce do složitějších kostýmů, zajišťuje rekvizity, píše do buletinu lákavé články o hře, rozvázá plakáty, shání inzerce, zajišťuje rezervace. Ovšem to nejhorší na jeho práci je, když je postaven před úkol jak obsadit hru *Romeo a Julie*, když má k dispozici 4 Julie v průměrném věku a jednoho Romea, kterému je 53 let.

Samozřejmě musí řešit i problémy, které se vyskytnou náhle při představení. Například – kdysi jsme jeli do Londonu s inscenací *Pěst na oko*. Celá scéna byla řešena krásnými diapozitivy, které namaloval Lexa Dvořák a které měly být promítány zadní projekcí na scénu. Zajistil jsem zapůjčení plátna a projektoru, to vše se odvezlo do Londonu a v předstihu se smontovalo na jevišti.

Vynikající kostýmy M. Příbramské obohatily představení "Strakonický dudák".

Když bylo vše hotovo, chtěli jsme to vyzkoušet. Přiběhl bledý Lexa, který zjistil, že diapozitivy zapomněl v Torontu. Já řval. Po návrzích, že pro to někdo dojede zpět (začínali bychom v 11 p.m.), jsem přikázal Lexovi, aby si nahý stoupl na sokl a dělal sochu Davida. Lexa z té hrůzy okamžitě sehnal balicí papír a mistrovsky černým uhlím namaloval jednotlivé scény během půl hodiny.

Takže abychom to shrnuli: když se představení povede, tak je to díky výtečnému souboru; když se představení nepovede, může za to režisér. Ale má jednu výhodu. Mladí členové souboru mu říkají Mistře a pouze v jeho nepřítomnosti o něm hovoří jako o starém volovi, což dlouholetí členové činí i v jeho přítomnosti.

Důležitou složkou každého kusu je scénografie. Novým divadlem prošlo za tu dobu mnoho vynikajících scénografů jako Petr Peřina, Alexandr Nagy, Tonda Dimitrov - to byli hoši z profese. Ale například vynikající scénu připravil a vlastnoručně postavil Bohouš Máca v představení "Podskalák". Tomáš Mašek udělal totéž v představení "Ten den", Pavel Král navrhl scénu na "Limonádový Joe". Poslední čtyři hry se ujal scény Pavel Šnajdr. Ten kdo viděl "Hrátky s čertem" jistě uzná, že jeho scéna byla 50 % úspěchu celé hry.

Samozřejmě, že bohatost celé

OSOBY A OBSAZENÍ

<i>Martin Kubík, cyklistka</i>	<i>Bohuslav Máca</i>
<i>Sarka - Tarka, koupená</i>	<i>Milan Čechák</i>
<i>Ota Školastický, posloucheč</i>	<i>Josef Čermák</i>
<i>Lucius, mladý čert na zkoušce</i>	<i>Zuzana Kocotová</i>
<i>Diaperanda, královská princezna</i>	<i>Lenka Kůrka</i>
<i>Káča, její služebná</i>	<i>Jiřina Brychtová</i>
<i>Solferino, pekelný doktor</i>	<i>Jan Šmíd</i>
<i>Belial, pekelný terorista</i>	<i>Jiří Benda</i>
<i>Belzebub, kníže pekelný</i>	<i>Pavel Král</i>
<i>Karburant, venkovský čert</i>	<i>Jiří Škoda</i>
<i>Omnibus, venkovský čert</i>	<i>Pavel Král</i>
<i>Jeřáb, anděl</i>	<i>Julek Munster</i>
<i>Hubert, královský lovcí</i>	<i>Jiří Benda</i>
<i>Čert, neřádný</i>	<i>Verka Koubková</i>
<i>Čert, zadlužený</i>	<i>Josef Kozelka</i>
<i>Čert, odboec</i>	<i>Julius Šachar</i>
<i>Čert, vřepoun</i>	<i>Martin Bonhard</i>
<i>Čert, a sněženka</i>	<i>Helena Šechová</i>
<i>Čert - čertova kořist</i>	<i>Verka Breznerová</i>
<i>1. žena, mámení pekelné</i>	<i>Verka Koubková</i>
<i>2. žena, mámení pekelné</i>	<i>Zuzana Borovjaková</i>
<i>Režisér</i>	<i>Pavel Král</i>
<i>Asistent režie</i>	<i>Mája Breznerová</i>
<i>Scéna</i>	<i>Pavel Šnajdr</i>
<i>Hudba</i>	<i>Josef Masal, Bohouš Zatochaňuk</i>
<i>Kostýmy</i>	<i>Jana Tabánková</i>
<i>Plakát a program</i>	<i>Zuzana Kocotová</i>
<i>Zvukové efekty, montáž</i>	<i>Michal Kubík</i>
<i>Kostýmy pánské útl</i>	<i>Vladislav Joltyň</i>
<i>Kostýmy dámské útl</i>	<i>Jana Tabánková</i>
<i>Kostýmy mahala</i>	<i>Markéta Plátílová</i>
<i>Představení řídí</i>	<i>Dáňa Beláčeková</i>
<i>Osvětla</i>	<i>Jakub Hubschman</i>
<i>Znak</i>	<i>Jojo Mojžíš</i>
<i>Opera</i>	<i>Petr Kabanec</i>
<i>Korunka pro princeznu zlobivou</i>	<i>Jarmila Onley</i>

...a všichni to dělali z ochoty!

výpravy je vázána na finanční prostředky kterými divadlo vládne. A tak když si dovolíme pozvat hosta a připravíme výpravnou komedii, pravděpodobně další hra bude trošku

chudší. Ale jak jste si jistě už všimli, snažíme se ze všech sil a kde je málo kostýmů či chudší výprava, o to více přidáme mimiky.

Co znamenají kostýmy ve hře - o tom pojedná Jana Fabiánová v samostatné stati. Já bych chtěl jen připomenout: dovedete si představit "Hrátky s čertem" v texaskách nebo "Kytici" v teplácích?

Technicko-umělecké zázemí divadla: to jsou ti lidé, kteří se nechodí děkovat, kterým se netleská, ale bez kterých by představení nebylo možné:

- **Světla** – scénu nasvětčuje režisér se scénografem a osvětlovačem. To je začátek. Při představení už je to pouze Jakub Hubschmann, který si kolikrát přeje, aby byl chobotnicí. Některé světelné změny jsou tak náročné, že chodí pomáhat režisér či asistent režie či někdo z nehrajících herců - Jan Šmíd, Karel Tamchyna a jiní.

- **Zvuk** – kromě hudebních doprovodů, živě provedených, slyšíte scénickou hudbu, vrzání dveří, kvákání žab a podobně. To vše je záležitostí zvukaře. Většinou nám tyto zvuky připravuje Milo Kubík,

NOVÉ DIVADLO V TORONTĚ UVÁDÍ
PSEUDOHISTORICKOU
FRAŠKU

DIVČÍ VÁLKA

3., 4., 5. DUBNA 1992
ST. VLADIMIR THEATRE,
620 SPADINA AVE.
INFORMACE A RESERVACE:
363-7686 (9-5) 463-3182 (večer)

který je smíchá na pásku a zvukař je při představení pouští. Zní to jednoduše. Ale když ve vypjatém dialogu náhle zabučí kráva či zazvoní budík, je sice veselo, ale ne zas tak moc. To znamená, že zvukař musí sledovat text (stejně jako osvětlovač), a přesně na setinu vteřiny reagovat. Zkuste si to někdy doma.

- **Přestavba scény** – nedovedete si představit, jaký organizovaný zmatek vzniká v té chvíli, když se zatáhne opona. Všichni herci, mimo těch, kteří mají převleky, včetně

těch, kteří jsou v zákulisí, nastartují na jeviště a každý má svůj přesný úkol. Ten přinese židli, druhý sbírá nádobí, dva stěhují almaru, někdo mění ubrus, další se snaží zapálit svíčky a zjistí, že někdo nepřinesl svícen. A to vše během jedné, maximálně dvou minut. Do toho preluduje Josef Musil a šilhá na jeviště, zda je vše hotovo či zda má ještě přidat dalších pár taktů.

- **Opona** – představení je možno hrát bez opony - tomu se říká avantgarda. V tom případě se konec aktu, tzv. aktschluss, vytváří světlem (blackout). V opačném případě představení začíná a končí oponou. Oponu je možno rozevírat či spouštět

pomalu nebo rychle. Rychle hlavně v tom případě, když se nám začne kácet dekorace. Oponáře nám někdy dělá Ivan Znášik a v poslední hře Petr Kohout. Že i otevření opony se musí umět, jste jistě poznali právě při *"Hrátkách s čertem"*, kde vcelebné otevření vám pomalu odkrývalo malebnou scénu, jako když nám maminka otvírala pohádkovou knížku. A to nemluvím o tom, že je to pořádná dřina - jak svědčí puchýře na dlaních našich hochů.

• **Rekvizity** – se rozlišují na spotřební (to, co se musí na jevišti konzumovat) a funkční. To znamená püllitr, hrábě, kosa, nočník atd. U nás máme to pravidlo, že herec si většinou rekvizitu, se kterou hraje, zajišťuje sám. Ale někdy padne kosa na kámen. Například - potřebovali jsme svíčku, která na jevišti hoří, ale také se musí jíst (*Revizor*). Tak tu vyrobila Jana Fabiánová z bílé čokolády. Nebo jsme potřebovali

meč pro Caesara který se v určité chvíli ohne (ten meč, ne Caesar...). Ten zas vyrobil s nevšedním umem Jirka Kálovský. Do hry *"Podskalák"* zase udělal püllitr, který měl obsah pouze dvě deci. To na přání Josefa Zímy, aby se při představení neopil. Jan Příbramský zhotovil hrací automat z padesátých let a jiné kuriozity.

A co je na tom všem to nejkrásnější? Že všichni tito tišší spolupracovníci dělají tuto práci zdarma a s radostí. Když něco potřebujeme, stačí zavolat a vždy slyšíme to samé:

"To víš, že jo, ... když je to pro divadlo...". To co vidíte při představení je výsledkem práce mnoha nadšenců, kteří nečekají ani na čestná uznání ani na metály. Prostě mají radost, že se zase něco povedlo. A že díky jejich práci můžete slyšet již pětadvacet let v Torontě češtinu či slovenštinu z prken, která prý znamenají svět.

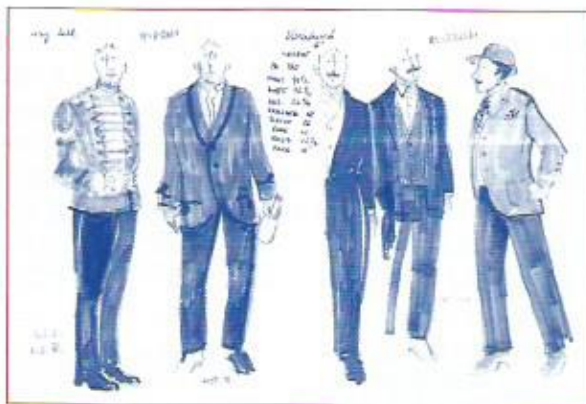
Pavel Král "diriguje" soubor v *"Hrátkách s čertem"*.

JANA FABIÁNOVÁ coby návrhářka kostýmů

Možná, že můj vztah k oblékání a tvoření oblečení byl podmíněn už v dětství. Moje maminka je dámská krejčová a šití patřilo do mého životního obzoru odjakživa. Ale jak se říká, kovářova kobyla chodí bosa: doma jsem se naučila tak leda přišít si knoflík a šít

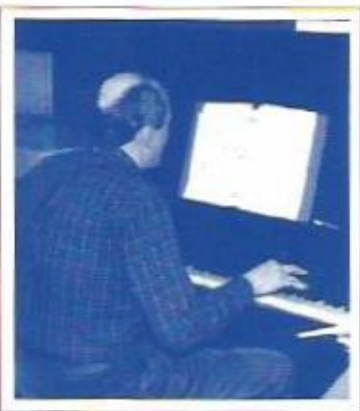
jsem se začala samoučit až v Kanadě. Protože se parádím ráda jako každá jiná ženská, vyprodukovala jsem spoustu oděvů, získala zručnost a zkušenost se zacházením s materiály a přestala jsem se bát experimentů. A pak přišla hra Mandragora a Markéta Příbramská navrhla nádherné kostýmy, které ale bylo potřeba podle obrázků ušít. S radostí jsem jí pomáhala a hodně jsem se od ní naučila. Od té doby jsem s Markétou spolupracovala na kostýmech. Báječnou zkušeností pro mě bylo, když mě Adolf Toman požádal, abych mu tvořila kostýmy pro pohádky v Limelight Dinner Theatre. Pohádkové kostýmy mám ze všeho nejraději, protože tam se může fantazie vyřádit. Profesionálně jsme s Jiřinkou, tehdy Jarošovou, vytvořily kostýmy pro muzikál MAME a já pak sama CHORUS LINE a několik operních výprav pro Cosmopolitan Opera v Torontu. Za posledních 13 let jsem pro Nové divadlo navrhla a vytvořila hromady kostýmů, ale chci se zmínit o dvou, o nichž mám pocit, že se mi zvláště vydařily. Byly to KYTICE a HRÁTKY S ČERTEM, i když u Hrátek jsem vycházela z filmové předlohy. Viděla jsem skoro všechna představení, a vždycky když přiletěl anděl na svých polystyrenových křídlech, srdce mi poskočilo radostí, jak ta křídla krásně vypadají a jak drží.

Ať je hra soudobá nebo historická, proces vytváření kostýmů je podobný. Nejprve je potřeba prodiskutovat s režisérem jeho pojetí hry a potom následuje schůzka se scénografem. Spolupráce nás dvou je velice důležitá, protože kostýmy musí doplnit scénu a scéna kostýmy - jak tématicky, tak barevně. Kromě posledních několika produkcí jsme z finančních důvodů často museli použít scény z jiné produkce. Tak tomu bylo často v Limelightu a tehdy kostýmy musely v podstatě vytvořit vizuální charakter hry. Poslední roky ve spolupráci s Pavlem Šnajdrem se nám podařilo vytvořit několik velmi pěkně harmonujících a funkčních výprav. Bylo by krásné, kdybychom skutečně mohli sledovat ideální estetickou a uměleckou linku, ale v tom nám brání rozpočet a nedostatek času. Co se týká toho prvního, s tím jsme se naučili hospodařit, ale toho času se zdá být stále méně. Že bychom stárli a nebyli už tak výkonní? I to je možné. Proto nadšeně vítám každou pomoc a kdyby se našel nějaký kostýmový návrhář, který by to chtěl občas zkusit s ND, měla bych velkou radost!

HUDEBNÍ SLOŽKA – podle Pepy Musila

Hudba je úzce spojená s divadelní tvorbou. Franta Safertal (klavír), Eda Vokurka (housele) a Dušan Novotný (bicí nástroje) začali v Novém divadle s pražskými kabarety, silvestrovskými programy a s repertoárem Suchého a Šlitra. Adolf Toman tajně doufal, že repertoár by se mohl rozšířit i o operety. Jednou se mi svěřil, coby kapelníku krajského orchestru, že by chtěl nastudovat "Mamzelle Nitouche". Vůbec jsem ho nebral vážně. Nicméně mě s Frantou Safertalem překvapivě kontaktovali – a během pár měsíců se představení dávalo! Majka Drekslerová-Franková

Takhle znají Josefa Musila diváci.

v hlavní roli se zalíbila snad všem (hlavně pánům), divadlo bylo vyprodáno.

Nezapomenu na různé situace, nyní velmi komické. V jednom představení se podařilo hercům přeskocit několik stránek a také velmi důležitou arii slečny Denisy "Alleluja". Ovšem Adolf Toman, hrající inspektora kláštera, požádal za pár minut chovanku Denisu: "...ale slečno Deniso, nezaspívala byste nám něco krásného, třeba Alleluja?...pane kapelníku, hrajte!". Měli jsme snad vteřinu na bleskové nalistování skladby, odpočítat raz-dva a již se hrálo. Z Mamzelle Nitouche dodnes používáme chorus "Ó pánové, vás zapřísahám", zpívaný nádherně sborem bývalých důstojníků, coby divadelní hymnu zpívanou ku příležitosti úspěšné premiéry, či narozenin, radostného setkání anebo jiného všeobecného veselí. To se musí povstat, přituknout a potom zazpívat. Jednou - v nějaké hospůdce, si americký návštěvník myslel, že je to krásně zpívaná československá hymna a dojat nám poslal žejdlíky piva....

Mnoho dalších představení následovalo. "Netopýr", "Polská krev", hry Voskovce a Wericha, "Perly Panny Serafinky", "Kytice", "Limonádový Joe" a "Podskalák". Profesionálové Jan Rubeš, Alena Bilková a Josef Zíma s námi hostovali, ostatní role byly zahrány a odezpívány členy Nového divadla. Hodně pomohlo, že Jana Jeřábková-Fabiánová, Helena Fineová, Radka a Karel Tamchynovi, Monika Hálová a Jindra Polívková byli hudebně a pěvecky školeni anebo měli solidní pěveckou zkušenost. I ostatní odvedli překrásnou práci s hlasem jaký měli, a to všechna čest.

V poslední době nám hodně pomohly "nanyňky", tedy slečny, které získávají zkušenosti hlídáním nezletilých dětí v kanadských rodinách. Talentu mnoho - některé jsou učitelky hudby, zpěvačky či tanečnice. Velkým přínosem, a to i hudebním, je příchod Adrieny Lisové a Majky Breinerové, ostřílených hereček.

Snad největší hudební úspěch měla hra Suchého a Šlitra "Kytice". Neměli jsme žádný hudební podklad mimo špatně nahrané audio kazety. Nevím, jestli

si naši diváci uvědomují, do jaké míry je hudební stránka náročná. Zpěv se zkoušel ve dne i v noci, i na dovolených na ostrůvcích v Georgian Bay u Jany Jeřábkové-Fabiánové, kde sladce znělo do noci "Miláčku...", k nemalé radosti našich životních partnerů.

Herci/zpěváci musí znát nejen choreografii, text, melodii, ladit se sborem či jinými sólisty, udržovat rytmus a pracovat s mikrofonem. Samozřejmě, že za daných okolností herec/zpěvák se občas neudrží v rytmu a potom kapela musí jít o dobu dopředu nebo dozadu či skočit/přidat takt nebo dva. Naši herci tvrdí, že to se právě daří naší divadelní kapele snad nejlépe, tedy dohnat zpoceného zpěváka. Během

představení kapelník musí ve špatném osvětlení sledovat text a také herce, což mnohdy není jedno a totéž. Herci se občas "vyhlávají" vlastním textem anebo přidávají svůj text (extempore). Mnohdy kapelník má jen několik vteřin k odpočítání tempa po "šlágvortu", jestli vůbec tato narážka přijde a herec na ni nezapomene; to tempo musí být přesné. Mnohé arie jsou zpívány v několika tempech a různých tóninách. A to tempo se občas splete. Nezapomenu na vrcholné sólo Radky Tamchynové v Kytici, které bylo hráno v polovičním rytmu a ze swingu se stala plouživá melodie (vše zaznamenáno na věky věkův na video záznamu). Radka ale nehla ani brvou, tedy při představení; horší to bylo po představení. Jindy zase basová figura, hrána na piano, signalizovala modulaci, tedy změnu tóniny. Jo, ale ta levá ručička se jen o jeden tón spletla a modulace byla v jiné stupnici. Jak Josef Zíma, tak i překvapení muzikanti pohotově transponovali a nikdo snad nic nepoznal, jen Pepíček Zíma po představení se ptal, "...co jste tam, pánové, dělali...?"

Tedy, díky všem kolegům muzikantům, kteří se zasloužili o české divadlo: Jiří Hájek, Pavel Král a trampská kapela, Miro Letko, Leslie Merrick, Ludvík Nechala, Dušan Novotný, Ivan Priesol, František Safertal, Franta Siegel, Eda Vokurka, Peter Weinwurm, Bohdan Zatovkaňuk, a jiní. Snad v té hudbě hledáme citovější, vyrovnanější přístup k životu.

"Holduj tanci, pohybu..."

Josef Musil

Pak začínám otravovat režiséra, aby osobně napsal něco o budoucí hře do bulletinu. Občas tam také uvedeme zkrácené kritiky na předešlé hry a jiné relativní zprávy o akcích Nového divadla. Samozřejmě jednou z nejdůležitějších součástí bulletinu jsou reklamy našich sponzorů. Ty nám v podstatě hradí náklady na tisk a poštovné. Nové divadlo má velkou kliku, že má tolik věrných a štedrých podnikatelů, kteří rok co rok finančně pomáhají publikováním v bulletinu. Chtěla bych jim touto cestou za soubor divadla zvlášť poděkovat a divákům připomenout, že by bylo výborné, kdyby používali jejich služeb.

Když je bulletin vytisknut, asi tak tři neděle před premiérou, uděláme brigádu. Jana přinese obálky, které předem většinou orazítkoval Jirka Škoda, Pavel přinese nálepky s adresami, někdo přinese flanděrku vína. Sedíme celý večer kolem stolu, dáváme bulletiny do 1000 obálek, lepíme a dáváme do velké krabice, kterou jeden z nás - většinou ještě v noci - zaveze na poštovní depot.

Zbývá udělat program - a můžu okamžitě začít přemýšlet o další hře.

Nakonec jedna důležitá poznámka o bulletinech. Oznamte nám svou novou adresu, když se přestěhujete... Často se nám obálky vrátí s razítkem "moved"... Také bychom rádi rozšířili náš adresář - uvítáme adresy vašich přátel a známých - dejte nám vědět: New Czech Theatre

c/o Office, Harmony B

150 Longboat Ave., Toronto, Ont. M5A 4G4

Částečný seznam podnikatelů/mecenášů, kteří kdy uveřejnili své reklamy v bulletinech Nového divadla. Některé podniky již neexistují. Předem se omlouváme, jestliže jsme na někoho zapomněli!

A.J.Bartůněk • Air & Ocean Travel • Aircraft Appliances & Equipment
• Appetite Above All • Avebla Ltd. • The b.Gallery • Bafa • Bedmates •
Beneš Inn • Drs. Igor & Alena Bilic • Bistro Beneš • Boel Electric • Bowtie
Restaurant • Brady & Seidner • Cafe de la Paix • Cafe Eclair • Collacutt
Travel • Concord Real Estate • The Copper Pot • Cycloport • Czech Airlines
• Czechoslovak Credit Union • O. Čabla, HomeLife • Dundas Auto Service •
Flora Florist • Frank Hanečák Real Estate • Gearcraft Machine Corp. • Gemite
Products • Great National Sound • Grossman's Guitar Studio • Handling
Specialty Manufacturing • Hlavacek & Sala • Hospoda u Vlastičky • Hotel
Prachárna • Hunters Koliba • International Agency Travel • Josef Jíleček
Razítka • Kennedy Travel • Keystone Kelly's • Limelight Dinner Theatre •
Mado Home Bakery • Milada Design • Milada Zdarsky Fashion • Moravia
Crystal • The Mountain Hut • Petr Munk Chiropractor • Nordqvist Travel •
Parkland Meat Market • Paul & Douglas Sprinklers • Pepo's Bistro • Prague
Meat Products • RAM Forest Products • Ramset Fasteners • Santasalo •
Gearcraft • Slovakotour • Sun Life • Sveik's Dining Lounge • Tatra Travel •
Teak Furniture Centre • Trans-com Ltd. • Josef Veselý Real Estate • Veselý &
Greben • Vlasta Brankovská Tennis • Video El Canada • Way to Travel •
Zdenka Beauty Centre

"Ty české panenky..." - R.Tamchynová, M.Klečková, F.Vanburch,
J.Fabráňová, J.Růžicková, Perly panny Serafinky, 1985

Maše po česku - B.Máca,
J.Szekei, T.Mušek;
Rozladěné dueto, 1995

"Kung-pao nechci," - Z.Š. Novotná,
M.Přibramská; Hej rup, 1982

"Tomáše, pěj mi píseň!"
- J.Fabráňová, M.Cihák;
Limonádové Ioe, 1991

M.Lasica, J.Satinsky, M.Filip, T.Mušek
na chatě u P.Krále ve Fort Erie, 1990

Čtyři páry bílých... - J.Fabráňová, M.Klečková,
J.Růžicková, H.Fincová; Hej rup, 1982

"...a ženský mi sem netahej!" – J. Šmíd, M. Klečková,
Penzión pro svobodné pány, 1994

"Ja se na to vy..." – životní a jediná role
Petra Poláška; Bambini di Praga, 1983

Stella Závorková beseduje, 1994

"Jo vážně není paruka..." – M. Klečková, B. Máca,
H. Finešová; Podskafář, 1993

O. Šafertálová, J. Fabianová;
Veselé paníčky Windsorské, 1986

Po premiéře je vždy veselo...

"Chť čertu dohře..." - Z. Novotná, B. Máca, M. Čihák; Hrátky s čertem, 1995

"Paní, nesu vám p... králíka" - M. Halová, P. Král; Dům na nebesích, 1986

Podskalická kapela, 1983 - B. Zatoňkašuk, L. Nechala, J. Přesol, J. Musil

"Poslední skytu jsme rozdali..." - P. Král, J. Rážl, T. Mašek, Z. Novotná; Nebe na zemi, 1989

Jana se opět sdává... - J. Ražičková, M. Klečková, J. Fabiánová, P. Král, A. Rožlaňková, O. Safertálová; Kytice, 1986

"Hrál jsem a prohrál jsem"
- R. Tanchynová,
M. Čihák, T. Mašek;
Limonsádrový Joe, 1991

"Ma velký nos"
J. Skoda, Z. Novotná,
Pěst na oko, 1991

"Jsem včelářka žena..."
- M. Klečková, D. Novotný;
Nebe na zemi, 1989

"...a pohádky je konec..." - Z. Borovjaková, Z. Novotná,
P. Breinerová, L. Kimlová, Hrádky s čertem, 1995

"Chobotnice" Pepa Musil
v prostředí jemu vlastním

"Mááá mamá..." - J. Skoda,
Manzelle Nitouche II, 1990

SAMI O SOBĚ

Hercům se předloží text a oni se ho (většinou) naučí nazpaměť. Abychom ukázali, že divadelníci se také dovedou vyjadřovat svými slovy, požádali jsme Ivana Znašika, aby několika členům Nového divadla předložil pár závažných otázek. Většina odpovídala.

Všetci slušní ľudia po celodennej namáhavej práci tíško sedia doma, prípadne v krčme, cvičia v Sokole, či iným hodnotným spôsobom zveľadujú svoje duchovné a hmotné statky. Poniectori si zájdu do divadla, kde viac alebo menej slušne sedia v hľadisku odkiaľ pozorne pozorujú sám život, ktorý zúri na javisku. Pokúsme sa vyskúmať, čo za zázračná sila núti členov Nového divadla byť na opačnej strane barikády a rok čo rok neúnavne skotačiť po doskách, ktoré by mohli znamenať aj svet.

- 1) **Povráva sa, že každý divadelník je exhibicionista. Aký je tvoj vzťah k tejto znamenitej psychickej úchyľke?**
- 2) **Prečo pred stabilnými všeludskými hodnotami ako je pravda, česť, vlasť, rodina a mnohé iné uprednostnuješ svetlá ramp a falošné pozlátko divadelných príbehov?**
- 3) **Čo Ti, ale stručne, okrem pochybnej popularity v krajanskej komunite, bujných posedení v krčme u Vlastičky, "nemalého" finančného efektu, dáva Nové divadlo?**
- 4) **A čo ty divadlu?**

Dáša Beláčiková

- 1) Velice kladný, neboť mi povoluje být v blázninci s tím, že to projde a nemusím tam zůstat přes noc.
- 2) Je to únik z reality a i na těch prknech se člověk něco naučí o všelidských hodnotách.
- 3) Přátelství s partou lidí/šilenců, pro které prkna znamenají svět a šanci pořádně si zařadit.
- 4) Čas a nervy, ale nelituji.

Jirka Benda

- 1) Jako malíř, který namaluje hezký obraz a líbí se lidem, má z toho uspokojení, tak když já stvořím roli, která se povede, z toho mám uspokojení, ale nepřemýšlím o tom, abych vystavoval sám sebe na obdiv.
- 2) Nemám komentáře.
- 3) Působí na mě léčivým způsobem a rozptýlí mě od každodenních povinností.
- 4) Trošku svého amatérského umění.

Majka Breinerová

- 1) Myslím, že pre moje okolie je lepšie, že som exhibicionista na javisku a nie v parku so stiahnutými nohavicami.
- 2) Pretože na javisku môžem klamať, byť nečestná, neverná, vlastizradca a nikomu to nevadí.
- 3) To, čo chýba asi každému emigrantovi – dobrú partiu, do ktorej človek patrí a má sa kam tešiť.
- 4) To nech povedia ostatní.

Milan Črhák

- 1) Kdybych nebyl exhibicionista, asi bych na jeviště nelezl.
- 2) Neřekl bych, že dávám přednost jevišti před rodinou. A pokud se týká toho falešného pozlátka divadelních her, řekl bych, že odhalují všechnu faleš v životě osobním nebo veřejném.
- 3) Nevím, co má hospoda u Vlastičky společného s divadlem mimo toho, že tam naši ochlastové dělají to, co je jim nejmilejší.

4) A co já divadlu? Věnoval jsem mu přes čtyřicet let svého života a někdy si myslím, že by bylo na čase abych toho nechal.

Josef Čermák

1) Jako kluk jsem před hosty lezl pod postel a asi bych to dělal dosud, kdyby to nebylo tělocvičně obtížné. A taky jsem se trochu okopal. Polovina mého já nijak po exhibicionismu netouží; druhá vlastně také ne, ale používá divadlo jako únik od sebe sama – na jevišti to nejsem já. Tak si od sebe odpočinu.

2) Role, které obvykle hrají mnoho pozlátka nemají: idiot, poustevník, zchátralý legionář. A ona se nějaká ta všelidská hodnota jako "pravda, čest, vlast, rodina" na chvíli na jevišti

zatetelí stejně často jako v životě.

3) Pocit, že se zúčastním na něčem tvořivém. A také jsem si na své "spoluhráče" docela zvykl přesto, že mi otravují plíce svým věčným kouřením, banda jedna.

4) Tuto otázku laskavě adresuj Novému divadlu. Moc toho není.

Jana Fabiánová

1) Nevím, jestli předpokladem k tomu, aby se člověk stal divadelníkem je exhibicionismus, anebo zda se člověk stane exhibicionistou poté, co začne s divadlem. Když je show úspěšné, diváci pozitivně reagují a já se cítím, že mám vše pod kontrolou, dělá mi opravdu potěšení na těch prknech být. Ale jsou také případy, kdy to všechno tak není, a pak by člověk nejraději někam zalezl a rozhodně se nechce ukazovat.

2) Lidé rádi sledují a prožívají osudy a dobrodružství jiných. Proto čtou, chodí do kina anebo do divadla. O to zajímavější a silnější zážitek je tou osobou na chvíli vlastně být, aby ostatní věřili, že tou osobou opravdu jste.

3) Chvilce naprostého vysílení, problémů jak sebe a rodinu zorganizovat, aby moje častá nepřítomnost tak nevadila, chronický nedostatek času, ale také spousta radosti, vzrušení a osobního uspokojení, když se to nakonec povede.

4) Divadlo je droga, a tak jako divadlo nemůže být bez herců, herci nemohou být bez divadla. A tak protože naším honorářem je potlesk a radost diváků, už se na ně těším do příštích sezon, ať už jako herečka, zpěvačka, kostýmka nebo pokladní ND.

Helena Fineová

- 1) Já s tím tak úplně nesouhlasím. Znáím mnoho výborných herců, kteří ve svém soukromém životě jsou tiší a ostýchaví. Jenom když se vžijí do role, tak jsou ochotni vystoupit před obecnstvem.
- 2) No, zřejmě proto, že všední život je určitá rutina. Trochu uniknout na pár hodin je velice duševně zdravé a osvěžující.
- 3) Pro mě je divadlo příležitost dělat umění se skupinou "fun-loving" a talentovaných přátel. No a hlavně příležitost mluvit česky a slyšet české vtipy.

4) Nervy režisérům, jestli si budu pamatovat text, přijdu na generálku, včas na představení a jestli neztratím hlas.

Jakub Hübschmann

1) Jako dítě jsem často hrával, ale z toho jsem už dávno vyrostl. Nyní se už jenom kolem divadla motám (světla a zvuk) a doufám, že jednoho dne, coby režisér, se se vzpomenutou úchylkou setkám.

2) Je to únik z reality, myslím si však, že v některých hrách se zmíněné hodnoty prezentují docela reálně.

3) Je to druhý domov, který mi dává pocit, že někam patřím.

4) Celé svoje srdce.

Lenka Kimla

1) Exhibicionistka? To ano, celý život. Ve škole mi dali předzdvíku "Divoženka". Jen bych chtěla dodat, že exhibicionismus nemá nic společného s trémou, kterou vždy cítím.

2) To, že vlastně hraji české divadlo, je znamením, že si např. vážím vlasti. A ani nepovažuji divadlo za pozlátkové či divadelní příběhy za falešné, ale spíše bych je nazvala kouzelné. Právě to kouzlo je zodpovědné za to, že lidé rádi chodí do divadla.

3) Mimo styku s krajany a českým jazykem (čehož si vážím) mi Nové divadlo dává "challenge". Snažit se překonat ostýchavost, vyloupnout se ze skořápky, zapomenout na "...to nezvládnou" a udělat z role do představení trochu umění, je "challenge".

4) Určitě ne zpěv. Divadlo mě baví, takže mu dávám přednost před svojí osobní zábavou. Těší mě, když lidé mají zábavu, smějí se a hra se jim obzvláště líbila. Divadlo nás všechny obohacuje, jak kulturně, tak osobně.

Marie Klečková

1) Mám sice s exhibicionisty bohaté zkušenosti (jeden stál na Petříně, na hlavě helmě, na těle nic, druhý v plášti, pod ním jen podkolenky, další na kole, jak ho Pán Bůh stvořil...nejraději jsem však měla toho, co měl smysl pro humor, proběhl nahatý všemi třídami naší dívčí katolické školy!) ale jak vidíte, v tomto srovnání prostě nemám šanci!!!

2) Vskutku bystrá otázka! Ale uznejte sami, co jsou děti, manžel, práce či nějaké pofiderní hodnoty proti bouřlivým, dlouhotrvajícím ovacím ve světlech ramp naší scény?! To se prostě nedá srovnat! Určitě je tomu tak proto, že jsme všichni, kdo máme rádi divadlo, kompletně dementní (zdá se mi, že si to tazatel myslí!)

3) Jednu volnou vstupenku pro manžela. A poslední dobou samé úkoly, jako faxovat přes oceán tyhle odpovědi - zdravím totiž naše diváky prozatím z Čech.

4) Svědomitě plním výše uvedený úkol! Ale jinak celou sebe samu. Své mládí, talent, krásu, vtip...

P.S. Doufám, že vám nevádí, že používám humor!!!

Věra Kohoutová

1) Pokud je to dobrý herec a má lidem co předvádět, nechť si exhibuje, tedy česky řečeno - nechť si onu zálibu ve vystavování citu provádí.

2) Divadlo mi nebrání všech těchto hodnot si

vážít. Naopak, ukazují mi cestu k hlubšímu prožitku, k nuancím citu a lidského bytí v celém jeho komplexu.

3) Popularita je opravdu pochybná. V podmínkách amatérského divadla musíš být prostě do divadla v dobrém slova smyslu blázen, jinak by sis nemohl vedle vyčerpávající práce a domácnosti "prkna, která znamenají svět", vůbec dovolit. Co je podstatné a důležité, musíš mít vedle sebe partnera, který to všechno chce a musí nést s tebou (díky, Péro!)

4) Co dávám divadlu já? Sebe. Neumím posoudit, zda je to málo či mnoho. To ví jen režisér.

Dáša Kosová

1) Ja nie som divadelník a tiež nie som exhibicionista. Pri fotení sa na javisku i v hľadisku musím doslova strátiť, aby som nerušila divadelníkov pri práci. Keď sa mi to podarí a všetci sa oddávajú nerušene svojej práci môžem nafotiť dobré fotky. Keď si niekto uvedomuje, že ho fotím, ni je to ono.

2) Netvrdila by som, že uprednostňujem divadlo pred mojou rodinou. Moja rodina bola a zostane na prvom mieste ďaleko pred divadlom.

3) S divadlom ma spája možnosť uplatniť moj "talent" amatéra fotografa, niečo čo robím rada a dostáva sa mi za to uznanie. Fotografujem od detstva a herci českého divadla boli prví, čo ma požiadali o foto-slужby a tým pošťeklili moju ješitnosť.

4) Čo ja dávam divadlu? Snahu čo najvernejšie zachytiť na fotkách, čo sa na scéne a aj mimo nej deje. Len ma mrzí, že som nezačala fotiť v divadle skôr.

Josef Koželka

1) Každý herec musí byť víceméně exhibicionista. Co se mne týče, myslím, že exhibicionista nejsem. (Jakmile opustím divadlo.)

2) Nemyslím, že dávám přednost světlu ramp a smyšleným divadelním příběhům před pravdou, ctí a jinými všelidskými hodnotami. Je to jen otázka, kdy se čemu věnuje pozornost. Při

hraní divadla jsou všelidské hodnoty na určitou dobu posunuty do ústraní, ale po skončení se všechno vrací do svých vyjetých kolejí.

3) Nové divadlo mi dává pocit, že ani tak daleko od domova nejsem sám v téhle velké zemi. V Novém divadle jsou samí dobří lidé, s kterými se dá na zkouškách zažít hodně legrace.

4) Zatím jsem hrál jen ve dvou představeních. Snažil jsem se hrát co možná nejlépe a nejvěrohodněji. Doufám, že to tak zůstane i nadále.

Pavel Král

1) Exhibitovat lze nejen v divadle, ale i v parku. Zkusil jsem oboje. Nedá se to srovnat. *Myslím, že prvky "ukazování se" jsou skryty v každém člověku. Zkuste v jakékoliv společnosti položit na stůl pár paruk, knírků či vousů, části uniforem, klobouků a falešných nosů. Uvidíte sami, kolik lidí tyto rekvizity okamžitě použije a začne si je před zrcadlem nasazovat.*

2) Protože všechny tyto hodnoty v divadle jsou, na rozdíl od trudného života lidského. Všude kam se podíváme vítězí ničemnost, zločin, násilí. Pravda a láska prohrává. V divadle vím, že padouch bude po zásluze potrestán.

3) Zkušenost, že sebelepší šminky nezakryjí křivou hubu.

4) Zvyšuji svou přítomností hladinu adrenalinu u všech členů souboru.

Milo Kubík

Už od čias pobytu v školských laviciach som mal vždy priam živočíšny odpor k odpovedaniu na dané otázky, preto prosím o prepáčenie, ak predložené otázky odložím a podelím sa s Vami len tak bez ladu a skladu (alebo česky řečeno "namátkou"), o niekoľko myšlienok, ktoré mi prídu na um pri vyslovení mena NOVÉ DÍVADLO.

Chvála Pánu Bohu (alebo ak chcete, "nadhnote") za to, že už štvrt-storočie tu medzi nami žije, ba dokonca prekvitá organizmus, zložený z veľmi krehkých ingrediencií, ako sú

napr. inštinkt združovania, nadšenie pre spoločné dielo, potreba priateľstva, pocit spoločne histórie a kultúry. Toto sú podľa môjho názoru základy na ktorých stojí dnes už vcelku impozantná štruktúra nášho exilového Nového divadla. Ak si uvedomíme, že jeho činnosť spočíva výlučne na dobrovoľnej práci jeho členov, bez akejkoľvek finančnej odmeny, či "hviezdnej slávy", je to skutočný zázrak (či boží dar), že ho tu ešte máme. Dlhoročná aktívna existencia nášho divadla je názornou antitézou doma tak často omieľaného a zneužívaného citátu Viktora Dyka "Opustíš-li mne, zahyneš...". Ako vidieť, žiadne hynutie sa nekonalo a konať sa nebude...! Dúfam, že v blízkej budúcnosti sa splnia aj dlhoročné plány, sľuby a vyhrážky a konečne vznikne aj slovenský divadelný súbor, ktorý obohatí naše exilové "kultúrne menu", čo bude dôkazom neudržateľnosti Dykovej tézy.

Nové divadlo znamená predovšetkým možnosť stykať sa s množstvom dobrých priateľov, ktorí zdieľajú podobné záľuby ako ja. Ďakujem za možnosť podieľať sa na vzniku spoločného diela. V mojom prípade nie v žiare reflektorov (tieto ambície na šťastie neprechovávam), ale v úzadí, v spleti káblov zvukových a hudobných systémov. Toto moje "zaradenie" však nijako nezmenšuje moju radosť z vydareného diela.

Ďalej nemôžem nespomenúť neoceniteľný prínos hercov a herečiek ND pri inscenovaní Večerov Poézie.

Nakoniec želim nášmu Novému divadlu do veku jeho dospelosti, aby bolo neustále nové, a to nielen podľa svojho mena, ale i obsahom svojej tvorivej činnosti.

Adriana Lis

1) Tato úchylka je asi opravdu znamenitá, když lidé nejenže přicházejí do divadla dívat se na "postižené", ale stává se, že jim někdy s nadšením dokonce zatleskají. To, že ND v současné době působí na terénu psychiatrické léčebny určitě není náhodné. Zdá se, že vedení divadla, znajíc kvality souboru, předpokládá, že v případě výskytu silného záchvatu úchylky u jedince či přímo u skupiny, existuje zde možnost okamžité hospitalizace.

- 2) Protože jsem stejně jako ostatní členové souboru znamenitě postižená výše uvedenou úchylkou (znamenitou).
- 3) Možnost naslouchat barvitému vyprávění starších kolegů (znamenitých úchylkářů) o nekonečné řadě neuvěřitelných "nehod", způsobených nešťastnými okolnostmi, které se přihodily během několika představení od samého založení divadla.
- 4) Nevinnost a naivnost třicátnice v rozpuku.

Bohouš Máca

- 1) Lepší je být blázen na jevišti, než v životě.
- 2) Tato otázka patří spíše politikům. Když jsem na jevišti, snažím se dát lidem pravdu role, ať je jakákoliv.
- 3) Dobrou partu. Jinak mi sebralo 25 roků mého života. Cha, cha, vypadal bych mladší.
- 4) Sebe – a toho je až moc.

Tomáš Mašek

1) O tom, že jsem exhibicionista, jsem se ubezpečil, když jsem v "Limonádovém Joe" vystoupil na scénu v kostýmu skládajícím se pouze ze dvou podkoolenek (jedna na noze, druhá strategicky umístěná), a měl jsem z toho potěšení. Diváci zřejmě také, neboť pro bouřlivý smích jsme nemohli několik minut ve hře pokračovat. Mimochodem – ten "kostým" jsem si navrhl sám.

2) Divadlo nesmí být falešné. Čím lepší divadlo, ať v interpretaci či v textu, tím pravdivější.

3) Nové divadlo mi dalo novou profesi. Od prvních neobratných pohybů a vět na scéně, přes "učení se děláním" až po režii – to všechno je škola. A dostatečně dlouhý pobyt v této (nikdy nekončící) škole mi umožnil se uplatit profesionálně na scéně a ve filmu, v anglickém jazyce.

4) Snažím se dát divadlu – což jsou diváci – poctivou práci. Někdy je to snadné, jindy je to obtížné, dlouhé hledání. Vždycky to stojí za to.

Josef Musil

1) Každý z nás je exhibicionista, někdo více, jiný méně a souhlasím s tebou, že "úchylka" je to znamenitá, bez které by se našemu a zřejmě žádnému jinému divadlu nic nepodařilo.

2) Divadelní příběhy a trvalé lidské hodnoty mají právo koexistence. Mě spíše vábí bezvadná divadelní parta a divadlo je pro mě pojítko s minulostí, kulturou, ve které jsem vyrostl.

3) To jsi snad všechny "výhody" již vyjmenoval v otázce, hlavně tu hospůdku "u Vlastičky". U mě je to protiváha mého technického povolání, ale

především možnost tvořivosti, komponování, realizace hudebních nápadů.

4) Pro mě v hudební činnosti jsou to mé emoce, které dávám divadlu, vyjádřené tóny a akordy, které se linou divadelními prostorami a doufám, že se líbí a jsou oceněny našimi diváky.

Julek Münster

1) V divadle je to legální. Na ulici jsem už platil mnoho pokut.

2) Co to s tím má společného?

3) Přátelství a legální důvod chodit k Vlastičce.

4) Zmatek a smích.

Lenka Nováková

1) Divadelník nebo učitel? Oba se předvádějí.

2) Že si v tu chvíli nehrajeme na pravdu.

3) Z jeviště mě někdo poslouchá a neskáče mi do řeči.

4) Radost.

Zdenka Novotná

- 1) Ano. Většina herců či coby-herců jsou strašní exhibicionisté. Mohu k tomu přidat masochisti? Jsem introvert, jenom na té scéně se ze mě najednou stane člověk extrovertní. Exhibicionismus si dovoluji jenom tehdy, když se na jevišti vydávám za někoho úplně jiného.
- 2) Jaképak "falošné pozlátko"? Divadelní příběhy jsou většinou založeny na pravdě, nastavují životu zrcadlo, i když někdy s poetickou licencí. Tím, že se tomu zrcadlu občas propůjčím neznamená, že dávám přednost divadlu před realitou života. Naopak.

3) Co mi dává divadlo? Odpočinek od reality. Únavu. Vrásky. Přátele. Pocit, že jsem občas schopná dokázat diváky rozveselit, rozplakat, nebo jim dát něco k přemýšlení.

4) Co já dávám divadlu? Spoustu volného času. Lásku.

Zuzana Novotná

- 1) Exhibicionista je podle mě každý, ale už jen málokdo má tu drzost se k této úchylice veřejně přiznat.
- 2) Když už ... ono je na jevišti té cti a pravdy někdy daleko víc než v denním životě ... A tak si na to alespoň hrajeme.

- 3) Exhibicionistickou a drzou "rodinu". Vědomí, že nejsem "uchýlená" sama.
- 4) Hlas. Krátce po "Hrátkách s čertem" jsem pospíchala na operaci hlasívek!

Libor Pittermann

- 1) Rádoby kladný, ale manželka mi to zakazuje.
- 2) Ani jedno ani druhé nic nevynáší, ale v divadle je větší legrace.
- 3) Pytle a kruhy pod očima.
- 4) Oči přes kameru.

Míla Plačková

1) Myslím si, že v nás jsou (na rozdíl od jiných moudrých a dospělých lidí) stále ještě malé hravé děti, které odmítají nebo nemohou dospět.

2) Já osobně bych ty hodnoty takhle přesně neřadila, ale musím přiznat, že to falešné pozlátko a světla ramp mají svůj půvab a kouzlo. Je to návyk (nebo zlovyk?), něco jako nikotin, stokrát si řekneš, že už hrát nebudeš, rodina strádá, v práci usínáš, ale pak přijde role a předsevzetí jsou zapomenuta a je to jako s tou ještě jednou zaručeně poslední cigaretou.

3) Vytržení z denní rutiny, spousta legrace během zkoušek, nedefinovatelný nával adrenalinu a smrtelnou hrůzu před vstupem na jeviště při premiéře, pocit velkého kamarádství s ostatními členy souboru při představeních a velkou radost když se to vyvede.

4) Co já vím? Na to se zeptejte divadla.

Ivan Rázl

1) Tato psychická úchylka je nebezpečná, měla by se zakázat, a překročení zákazu by se mělo tvrdě a neúprosně trestat.

2) Divadelní činnost není nepodobná koblihové scéně popsané v první kapitole románu Zdenka Jirotky. Podobně jako hrdina románu, nemohu souhlasit s doktorem Vlachem a nesdílím obdiv k charakterům typu Saturnina. Divadlo, které se tomuto pochybenému ideálu, i když jen okrajově, blíží, by se mělo bojkotovat.

3) Kromě řady nesmírně důležitých kulturně-politických a esteticko-filosofických hodnot mi divadelní činnost dává možnost objevů pravd, na které si ale příští den ráno nemohu vzpomenout.

4) Holt nějaká sranda musí být.

Jiří Škoda

1) Být či nebýt? Toť je otázka. Jsem cvok? Nejsem cvok? Nevím! Zřejmě jsem řádně praštěnej. Sakra, to zní hrdě. No jó, to musí být ono. Jinak bych přece na to jevišťě nelez.

2) Víš, stabilní lidské hodnoty jsou sice hezká věc, ale kde jinde se můžeš vyřádit a vyblbnout než na jevišti, aniž by si lidi mysleli, že jsi se opravdu zbláznil. Odreagovat se! To je správný balsám pro duši.

3) Nové divadlo jsou prima lidi. Nejen herci, ale i ti, co pomáhají vše připravovat a organizovat.

A samozřejmě i diváci. No a pak to posezení v hospůdce. "Pochybná popularita", "finanční efekt"? Pchááá! To posezení a pokec s přáteli, a sešlo se jich okolo divadla dost. To stojí vždy za to.

4) Naše divadlo není jenom hraní. A tak se snažím (a nejenom já) vypomoci, když mi to časově vyjde, kde a jak mohu. 25 let – dámy a pánové pozvedněme číše. ZAČÍNÁME!

Pavel Šnajdr

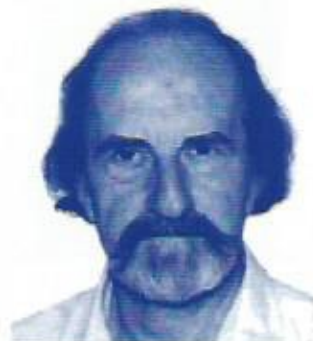

Otázky číslo 1. a 2. se mne netýkají.

3) ND mi umožňuje spolupráci s režisérem hry, s členy souboru ale hlavně možnost výtvarného projevu.

4) Snažím se vytvořit za minimálních prostředků prostředí a atmosféru scény, která by výtvarně obohatila hru a tím zlepšila divákův vjem.

Václav Táborský

Dovolím si pozměnit či vlastně úplně eliminovat vaše otázky. Dám si jiné a sám, protože (jak jste už řekli) jsem taky ten Ex Hibi Sionista.

Proč se zapojuji do divadla každých 10 let svého věku (Hrabalovy Bambini di Praga 1983, Revizor 1993, vlastnoručně napsaný

muzikál Prodaná Carmen od Labutího jezera 2003)? Protože to synchronizuje s mými desetiletými cykly deprese, kdy vážně přemýšlím o sebevraždě a má spolupráce s divadlem je vlastně únikem od tohoto radikálního řešení.

Proč divadlo jako uměleckou formu zcela upřímně nenávidím? Protože se to píše měsíce či roky, zkouší dlouhé týdny, pak se to sehraje třikrát a je šmytec. Nikdo o tom neví, svět spěje dál, pes neštěkne, kohout nezakokrhá a veškerá tvůrčí práce je na hov-orový etér či etérické hov-orno. Kdežto film, jakkoli blbý, zůstane na pásku či na kazetě, literární dílo je vytištěno, hudební nahráno, výtvarné vytesáno, často na věky nebo jejich zlomek.

Proč to vůbec dělám? Protože s herci procházím procesem emocí, které se dají popsat jako přátelství/nadšení/nasrání/zoufalství/naděje/kurděje/erekce/resekce/svou violu jsem naladil co možná nejlouběji/nevermore says the raven, nevermore/achtyblbci/achjákokot/tomulidstvunenípomoci ... a tyto veselé změny nálad stojí za tu pomíjivost.

A koukejte si zaplatit předplatné!!!

Karel Tamchyna

- 1) Zásadně popírám všechny úchytky.
- 2) Občas jsem si kladl tutéž otázku.
- 3) Dříve dávalo uspokojení a dnes je z hlediště pro mě zdrojem dobré pohody.
- 4) Dnes nedávám, ale půjčuji svoji ženu.
A pak jsem po dva měsíce máma a táta v jedné osobě.

Radka Tamchynová

- 1) "...Taková jsem já, matinko!..."
- 2) Žádné všelidské hodnoty na divadle přece netrpí! Naopak, jsou zveličovány, nafukovány a opěvovány. Jediný, kdo trpí, je rodina, a ta předstírá, že to mamince přeje!
- 3) "Fun", místo kam chci (a potřebuji) patřit, kamarády...
- 4) Kamarádku?

Bohdan Zatočka

- 1) Velice léčivá.
- 2) To všechno co tady vyjmenováváš je právě tam občas velice dobře vysvětleno.
- 3) Partu lidí, kteří jsou schopni se zajímat o něco více než vlastní košili.
- 4) Většinou nějaký ten hudební doprovod nebo ozvučení sálu a výjimečně a pod nátlakem svůj herecký anti-talent.

Julius Szeker

*...a několik
dalších tváří
Nového divadla...*

Honza Šmíd

Růžena Zemanová

Ivo Mejstřík

Ivan Znášik

Monika Hálová

Lenka Zapletalová

Zuzana Borovjaková

Martin Bonhard

Petra Breinerová

"Až budou pod zemí komunisti všech zemí pak teprv bude nebe na zemi..."

Když v listopadu 1989 se začaly lámat ledy konečně i v Československu, přišly demonstrace i do Toronta. Na jedné z nich velice přšelo. Děšť-neděšť, dostavily se 3 televizní štáby. Ale českých a slovenských demonstrantů přišlo pomálu. Odcházelí jsme celí promočení: Adolf Toman, Ivan Rázl, Tomáš Mašek, a já nadával, co že to jsme za lidi, když nás takhle dovede odradit děšť, a Ivan Rázl tehdy pronesl památnou větu: "To víte, když přší, tak se revoluce odkládá."

Ale přesto v nás doutnal pocit, že musíme něco udělat. A tak jsme během 10ti dnů nastudovali pásmo "Každý něco pro vlast", zajistili St. Lawrence Centre, zavolali divákům a ti přišli v rekordním počtu. Celý výtěžek \$ 15,000.00 jsme zaslali do Československa. Po mnoha urgen-cích jsme dostali oznámení od pana J. Rumla, že peníze došly a že děkuje. Ale na co byly použity, to už jsme se nikdy nedozvěděli a v domácím tisku ani zmínka.

Přesto toho nelitujeme. Byl to krásný pocit, jak jsme v té době drželi pohromadě...

Pavel Král

Každý něco pro vlast

	<u>Příjem</u>	<u>Náklady</u>
Peněžní dary	\$ 687.00	
Kostýmy		\$ 78.00
Masaryk Institute, pronájem divadla	\$ 1810.00	
Poštovné		\$ 515.00
Přátelé divadla, kteří odešli z restaurace		
Graf Bobby bez zaplacení		\$ 178.00
Předplatné	\$ 2300.00	
Pronájem divadla		\$ 1810.00
Pronájem video & TV Euro System		\$ 81.00
St. Lawrence Theatre, nucené služby a přesčasy		\$ 2026.48
St. Lawrence Theatre, vstupné	\$ 13799.48	
Tisk bulletinů		\$ 109.63
Tisk programů		\$ 54.00
W. & O. Matuška, letenky		\$ 524.22
Zkušebna		\$ 54.00
Celkem	\$ 18596.48	\$ 5430.33
Čistý zisk	<u>\$ 13166.15</u>	
Přímý dar Nového divadla	\$ 1833.85	

**Celková částka zaslána
do Československa -- \$ 15000.00**

Celkový příspěvek Nového divadla -
\$ 5454.18

Z dopisů...

25. 7. 1988

Vážení přátelé,

děkuji za dopis. Zpráva, že chcete uvést mou hru, mne samozřejmě velice potěšila. Budu vám držet palce, aby to dopadlo přinejmenším tak dobře, jako v anglickém Royal Shakespeare Company (a nikoliv tak špatně jako ve Vídni). Vaše milé pozvání ovšem bohužel přijmout nemohu: tam by mne snad pustili, ale určitě by mne nepustili zpátky. A to riskovat nechci. Nezbyvá mi tedy, než vám držet palce. Možná by vás zajímalo – jen tak pro orientaci – shlédnout zdejší amatérskou video-produkci "Pokoušení". Je zajímavá a leccos by vám možná napověděla o atmosféře, z níž hra vznikla. Pár kopií je venku, určitě to má Dr. Janouch či Dr. Prečan, možná také Pavel Tigrid. Kdyby vás to zajímalo, požádejte o kopii.

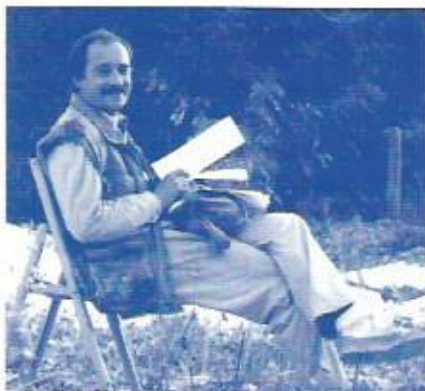
Srdečně zdraví

Václav Havel

29. XI. 1987

Vážení!

Uplynulo 1/ 2 roku od naší návštěvy, tak krátké a přesto naplněné do poslední minuty. Vzpomínám často na tu atmosféru kolem divadla, kterému fandovství dodává příchuť opravdové pospolitosti, která funguje, jak vidno, bez ohledu na vzdálenost či prostředí. Musí to být ale divadlo hrané v jazyce, který známe důvěrně. V tom našem. Bez toho herec přestane existovat a ztratí

identitu a osobnost, bez ohledu na velikost talentu. O tom jsem přesvědčen a taky to tak zákonitě funguje. Proto jsem rád, že jsme se setkali právě v těchto okolnostech. A že bylo oběma stranám tak dobře. Chci Vám tedy moc poděkovat za starostlivost a péči, za všechno, co jste zorganizovali a čím jste naplnili těch osm dní, na které nezapomenu....

Srdečně zdraví Váš

Viktor Preis

November 2, 1988

Dear friends,

It was with pleasure and pride that I attended your production of V. Havel's POKOUSENÍ last Sunday in Toronto, even though I understood very little. (My Czech at this point is even less than kitchen Czech but I am setting out to improve this and attending your plays will be part of my "language program"!)

Congratulations on the establishment of the theatre and on the production of this play!

Janet Hillar (neé Hynek)

Milý Pavle, drahi
kamaráti v Toronte!

už sme doma skoro tri týždne a až teraz sa dostávame k tomu, aby sme Vám z vrúcneho srdca pod ákovali za perfektných dvadsať dní na americkom kontinente. Naš "školský zájazd" má tie najlepšie spomienky a trochu nečisté svedomie, že Vás obral o toľko voľného času a nervov, pri náročnej organizácii našich presunov okolo Veľkých jazier. Spomíname nostalgicky na posledný rozlúčkový večierok v kruhu torontských zapálených československých divadelníkov (mimochodom - tú fľašu borovičky v ktorej bola na večierku voda, vychlástal Julo Satinský z pomsty k Mariánovi Labudovi, ktorý mu raz pred časom nalial čistej vody namiesto borovičky...takže páchatel' je známy...) - spomíname na nezabudnuteľnú atmosféru v Tomanovom divadle. Patrí Vám naša vďaka a ubezpečujeme Vás, že v čl. novinách vychádzajú postupne naše cestopisy, impresie a zásadné vyhlásenia o dobrých ľuďoch za oceánom. Kedykoľvek budete mať cestu do Bratislavy, ste všetci našimi hosťami a najlepšie by bolo, keby ste si prišli zahrať niečo z Vášho repertoáru.

Všetkých kamarátov v Toronte, zapálených divadelníkov a ľudí našej kronej skupiny srdečne pozdravujú členovia Lasicovej posádky: Labuda, Filip, Satinský, Brocko....

Július Satinský
(mluvčí výletu)
nebo mluvka?

Vážení členové Nového Divadla!

Tak zase se Vám to povedlo! Během dvou hodin se Vám podařilo přenést nás do času našeho mládí: slova písni "Život je jen náhoda", "Hej Rup" ... začaly vyskakovat z paměti. Opět jste dokázali, že jste TOPS a Váš přínos k našemu kulturnímu životu zasluhuje chválu v míře nejvyšší. "Dobrý vítr do Vašich plachet" do další činnosti.

Srdečně Vaši

Frank a Svatava Tesařovi

30. 4. 1994

Milý Pavle:

Piši Ti ještě pod dojmem včerejšího představení. Už dlouho jsme se s Jirkou tak dobře nepobavili! Na váš dotazník bych nejraději dala samé jedničky, ale to není jeho úkol. Výkon všech herců byl absolutně prvotřídní. V dnešní době těch světových i torontských hrůz to bylo pookráti pro naše trýzněné duše. Díky (přikládám předplatné na příští sezonu).

Blanka a Jiří Rohn

April 21, 1995

Dear members of New Theatre,

At the last meeting of the Board of Directors of Sixty-eight Publishers, Corp., it was decided to divide a part of the monies miraculously saved by Zdena and Josef Škvorecký among a few people and organizations involved in work for which the Corporation was created. In accordance with the decision of the Board and the

wishes of Zdena and Josef Škvorecký,
I am enclosing a cheque of the
Corporation in the amount of
\$ 5,000.00 payable to New Theatre to
enable you to publish a book on the
history of New Theatre.

With best wishes,
Josef Čermák
Barrister & Solicitor

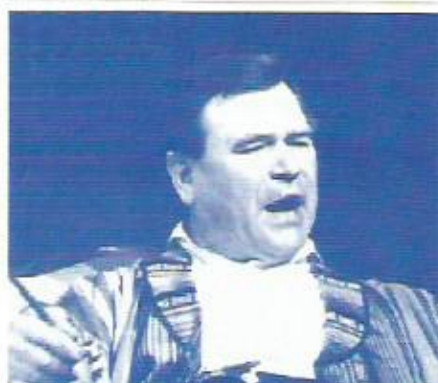
Květen 1995

S vděčností za všechny ty krásné
chvilky, které jsme na Vašich
představeních prožili. Vše nejlepší
do dalších 25 let.

Za Dámský Odbor ČS. Toronto -

Blanka Rohn

P.S. Přiloženo \$ 500.00, příspěvek
Novému divadlu.

Václav Postránecký vzkazuje
hercům Nového divadla:
Mějte vždycky na paměti, že divadlo
dělají diváci. A je jedno, zda divadlo
je amatérské, či profesionální. Takže
tam, kde je dobrá vůle divadlo
sledovat, tam už je maličkost najít
dobré umělce, kteří to divadlo budou
dělat. Obráceně to nejde.

V Praze, květen 1995

Vážení přátelé,

je to už pár měsíců, co jsem s Vámi
prožívala trampoty, trémy,
rozčilování, příjemná vzrušení,
deprese a nakonec všeobecnou radost
z našeho úspěchu. Jak jsem se mezi
Vámi krásně cítila a jak jsem Vás
obdivovala. Když na besedách
vyprávím o svých zážitcích a líčím
obětavost a lásku, se kterou studujete
i velice náročné hry, publikum ap-
lauduje. Obecenstvo dojíká Vaše
dokonalá rodná řeč a já Vás dávám
za příklad mladým adeptům divadel.
Věřte, že se mi po Vás moc stýská a
že na Vás denně vzpomínám. Přeji
Vám k Vašemu výročí mnoho zdaru
do další práce, hodně nových, úspěš-
ných premiér a hodně, hodně elánu,
chuti a odvahy. Budete-li potřebovat
pomoc nebo radu, neváhejte, já se
vynasnažím.

Vaše milující
Stella Zázvorková

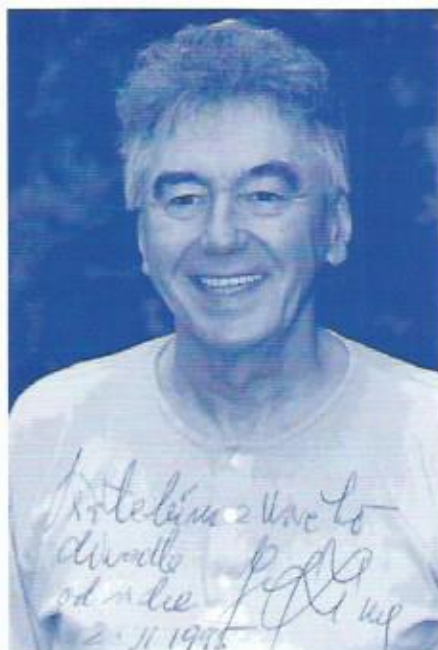
Praha, 2.VI. 1995

Drazí,

tak si sedím v té zlaté, stověžaté,
před sebou mám štos fotografií,
koukám a vzpomínám. Na tu
krásnou dobu, na tu krásnou zem, na
vás na všechny a na každého zvlášť.
Nepřeháním, když řeknu, že to byl
jeden z mých nejhezčích a nej-
silnějších životních zážitků. Moji
milí podskaláci, děkuji vám ještě
jednou za všechno, co jste pro starého
Brambora udělali. K těm kulatinám
zlomte váz a rozdávejte pořád lidem
radost, tak jako jste ji tenkrát plnou
náruč dali mně.

Váš Saturnin Brambor
alias **Josef Zíma**

P.S. Dámy líbám na ústa,
pány na pleš!

"Kytice"

Anonymní divák po představení "Povečeříme v posteli":

"Hra se mi moc líbila. Jenom už, prosím, nezpívejte!!!"

*I. & F. Čulíkoví, T. Mašek, M. Plačková, B. Máca
v "Žižkovském činžáku".*

*M. Beckerová a I. Čulíková
v objetí T. Maška -
"40 zlosynů a jedno
nevinátko".*

Dueto B. Mácy a M. Příbramské

*R. Zemanová,
O. Safertálová
a T. Mašek
nacházejí
milion v
"Toulavém
kufru".*

*D. Beláčíková
a Z. Novotná -
"Naše furiantky".*

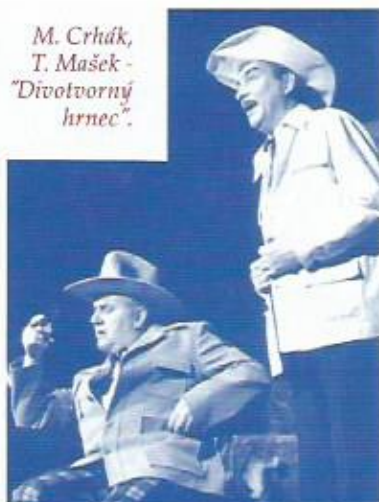
"Bambini di Praga"

Přehlídka klobouků v "Dámském krejčím". J. Růžičková, I. Čulíková, M. Klečková, O. Safertálová, Zd. Novotná, J. Jeřábková.

"Mandragora" působí.
B. Máca, T. Mašek.

M. Crhák,
T. Mašek -
"Dívotvorný
hrnec".

Sólo J. Jeřábkové -
"Pěst na oko".

V "Hodinovém hoteliéru"
popíjí Zd. Novotná a I. Rázl.

Zd. Novotná, M. Klečková,
T. Mašek v "Bůh do domu".

"Hrátky čertů" s poustevníkem J. Čermákem.

*Zájezd Vinohradského divadla -
oslava po představení.*

*Nejen, že J. Jeřábkovou P. Král
v "Kytici" nosil,
ještě si k tomu zpíval.*

*Statní jonáci v "Dívčí válce":
J. Šmíd, D. Novotný, J. Škoda.*

*Přesto, že se T. Mašek a
Zd. Novotná vesele netváří,
"Stará dobrá kapela"
je výborná komedie.*

*V "Nebi na zemi"
swingují P. Král,
D. Novotný a I. Rázl.*

*Ke Zd. Novotné se líšá
P. Král - "Křeslo pro vraha".*

Tuto publikaci připravili:
Zdenka Novotná,

grafická úprava & tisk

Zuzana Novotná, barevná úprava

Pavel Král, literární zpracování

Ivan Znášik, anketa

Děkujeme

Zócné a Josefu Škvoreckým,

V. Kuchařovi, M. Hlaváčkově

a Dámskému odboru, bez jejichž

finanční pomoci by tato kniha

nikdy nespátřila světlo světa.

Děkujeme rev. L. Kozákovi

a Slovenskému

evangelickému kostelu

Sv. Pavla, za možnost

zkoušet v jejich prostorách.

PODSKALÁK

